

Տեսանկիւն

Անհեթեթութեան Տարածման Մեքանիզմը

Մէկը անհեթեթ գրառում մը կ'ընէ ֆէյսպուքի իր Էջին վրայ, նշելով, որ իբր թէ 23 տարեկան հայ աղջիկ մը ծեծեր է երեք ազգերի երիտասարդ ...:

Այս գրառումը կը բաժնեկցուի ֆէյսպուքահայ զանգուածի մը կողմէ: Քանի մը ժամ վերջ այս գրառումը ֆէյսպուքահայ օգտատէրերուն յղում կատարելով աւելի լայն կերպով կը սկսի տարածել անհեթեթութեան մարմնացում զանգուածի մը բաւական ծանօթ ռուսալեզու կայք մը:

Շուտով մէյտան կ'իջնեն ամէն օր սունկի պէս բուսնող անպատասխանատու հայկական կայքեր անոր տարածումը հասցնելու հազարաւոր այսպէս կոչուած ընթերցողներու...:

Աւելի եւս անհեթեթ ու աճաբարութեամբ զբաղող կայքատէրերու հացին իւր կը քսուի ու անոնք աղ ու պղպեղ կ'աւելցնեն այս անհեթեթ ու անաղբիւր լուրին վրայ այդ աղջկան անուն ալ դնելով: Ուրիշ կայքեր ու ամէն դասակարգի պատկանող անհեթեթ ֆէյսպուքահայեր աղջկան մարտարուեստի վկայականներ ունենալն ալ կը վկայեն (ներառեալ ZartonkMedia կոչուող յերիւրածոյ կայք մը, որ ակներեւօրէն գողցած է 85-ամեայ կենսափորձ ու վաստակ ունեցող մեր թերթին տասնամեակներու վարկ ունեցող անունը ու լկտիաբար կ'օգտագործէ զայն)...: Ոմանք ալ լուրին հետ բոլորովին անկապ տեսանկիւներ կը կցեն ու անցնելով լրագրական բարոյականութեան ամէն սահման, դէպքին պահուն իրենց աշխատակիցին պատահարին ականատես ըլլալն ալ կը պնդեն...:

Արդիւնքը կ'ըլլայ այն, որ բոլորը գոհ ու երջանիկ են այս յօրինուած լուրով մինչ ազգային սնապարծութիւնը կ'ապրի ատրինալինի խոյանքի մրցանշային աստիճաններով լի պահեր:

Ո՛չ ոք կը հարցնէ, թէկուզ ինքզինքնին, որ եղբայր այդ աղջիկը ո՞վ է, ո՞ր եւ ե՞րբ պատահած է դէպքը: Ինչո՞ւ ծեծուողների պահը «յաւերժացնող» նմոյշի մը համար նկար չկայ...: Լուրին իսկական աղբիւրը ի՞նչ է եւ որքա՞ն վստահելի: Ծեծուողները ինչո՞ւ լուռ են: Հապա հերո՞սուհին...: Մարտարուեստի 9 միջազգային մրցանքներու այսպէս կոչուած դափնեկիրի անունը գէթ մէկ տեղ նշուած չըլլար մարգաշխարհի հետ առնչուած լրատուութիւններու մէջ: Մէկը լսած կամ կարդացած էր դափնեկիր Տիանա Մարտիրոսեանի մը մասին...: Ատեն մը առաջ ալ Նոյնսանման «աղբիւրներ» «աւետած» էին Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Լավրովի վրայ շիշ շարտած հայ աղջիկի մը մասին՝ որ անշուշտ այնպէս ալ չհաստատուեցաւ: Իսկ ի՞նչ կարելի է ըսել ժողովուրդի մը մասին որ կը հրճուի նմանօրինակ սուտ կամ թէկուզ իրաւ լուրերով...:

Յետոյ ալ կը զարմանանք, որ այս ազգին մէկ մասը ինչպէ՞ս իրենցմէ աւելի անհեթեթ իր վրայ ղեկավար կ'ընտրէ Պուրճ Համուտէն մինչեւ Հայաստան, կամ կլանուած է հնդկական ֆիլմերու օդին մէջ թռչելու գերմարդկային կարողութիւններ ունեցող հերոսներով եւ կը յուզուի թրքական սերիալներ դիտելով...:

Այս բանը սակայն մեզի նաեւ կը մղէ աւելի եւս մտահոգիչ փաստի մը մասին մտածելու: Ինձ իսկապէս մտահոգողը այսօր այն չէ, թէ դէպքը իրապէս պատահած է կամ յօրինուած, այլ՝ այն, որ մենք արդէն կ'ապրինք պետութիւն չունեցող՝ խումբ մը մարդոց վերածուած հաւաքականութեան մը հոգեվիճակով, որ փողոցի կոփի յաղթանակ մը կը դասէ ազգային յաջողութեան գրաւական: Այսպէս ալ ամբոխավարի ինքնագոհութեամբ մը մենք մեզի քարշ կու տանք: Ամօթ մեզի:

ՍԵՆԱԿ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Լիբանանեան Լուրեր

Հրաժարիլ Մերժուել Ետք Քննարկումներ Պաշտօնանկ Ընելու Մասին

Տեղեկատուութեան նախարար Ճորճ Զորտահիի ստեղծած փոթորիկը հանդարտեցնելու թղթածրարով այնպէս կ'երեւի, որ Վարչապետ Միքայիլ հաստատական է եւ ունի յանձնառութիւն մը, որ պետք է ի գործ դնէ փրկելու համար իր կառավարութիւնը:

Ամէն բան ցոյց կու տայ, որ դէպի արտերկիր իր այցելութեան ընթացքին ունեցած հանդիպումներուն ընթացքին հասկցած է, որ կամ ինքն է, որ պետք է հրաժարի եւ կամ պաշտօնանկ պետք է հռչակէ խնդրայարոյց նախարարը:

Շար. Էջ 08

Հայկական Լուրեր

Ընդդիմութեան Հանրահաւաքը 8 Նոյեմբերին

«Հայաստան» դաշինքը Նոյեմբեր 8-ին հանրահաւաք հրաւիրած է Ազատութեան հրապարակ:

Այս առթիւ հրապարակած յայտարարութեան մէջ արձանագրած է.

«Ստի ու կեղծիքի իշխանութիւնը խաղաղութեան կարգախօսների ներքոյ 2020 թուականին բերեց պատերազմ ու պարտութիւն:

Մեզանից գողացան մեր յաղթանակներն ու տօնական օրերը, փոխարէնը տալով սգոյ, նուաստացման, ողբի օրեր: Հիմա մեզ կրկին խաղաղութիւն են խոստանում՝ «խաղաղութեան դարաշրջանի» տեսքով: Սա նշանակում է նոր զիջումներ, նոր խայտառակութիւն, նոր նուաստացում, նոր պարտութիւն, ինչը թոյլ տալ չի կարելի: «Պարտութեան» կուսակցութիւնը չի կարող խաղաղութիւն ու զարգացում բերել: Պարտութեան խորհրդանշանը չի կարող արժանապատուօրէն ներկայացնել մեր երկրի շահերը: Յանուն սեփական շահի ու աթոռի հազարաւոր մարդկանց մահուան տարած մարդը չի կարող մեր պետութիւնը ղեկավարել:

Պետք է ձեւաւորել ազգային դիմադրութիւն եւ հասնել իշխանափոխութեան, որը մեր երկիրն այս վիճակից դուրս բերելու, արժանապատիւ խաղաղութիւն ապահովելու, սոցիալ-տնտեսական ճգնաժամը յաղթահարելու, մեր երկրի անվտանգութիւնն ապահովելու նախապայմանն է:

«Հայաստան» դաշինքը Նոյեմբերի 8-ին ժամը 18:00-ին, հրաւիրում է հանրահաւաք Ազատութեան հրապարակում:

Յարգելի քաղաքացի, սա արժանապատուութեան ու դիմադրութեան կազմակերպման հանրահաւաք է: Արի Ազատութեան հրապարակ ու քո մասնակցութեամբ ցոյց տուր, որ մերժում ես Հայաստանի թուրքացումը, Արցախի հայաթափումը, իշխանաւորների գանձագողութիւնը, մեր երկրի հերթական պարտութիւնը, նշուած է դաշինքի յայտարարութեան մէջ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ
Պ Ը Ե Ի Ե Բ

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Մայր Աթոռի Միաբանությունն ու Պաշտօնեությունը Շնորհալուրեցին Ամենայն Հայոց Հայրապետին Օծման եւ Գահակալության 22-րդ Տարեդարձի Առիթով

Նոյեմբերի 4-ին Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում պաշտօնավարող եպիսկոպոսները, հայաստանեան թեմակալ առաջնորդները եւ միաբանության անդամները, Մայր Աթոռի կառույցներում սպասաւորող քահանաներն ու պաշտօնեութիւնն այցելեցին Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Երկրորդ Ծայրագոյն Պատրիարք եւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին՝ շնորհալուրելու օծման եւ գահակալութեան 22-րդ տարեդարձի առթիւ:

Հայոց Եկեղեցու հոգեւոր դասի եւ հաւատացեալ ժողովրդի անուկից շնորհալուրելով Հայոց Հայրապետին՝ եկեղեցականներն ու աշխարհականները մաղթեցին կենաց արեւշատութիւն ու անսասան հովուապետութիւն՝ ի պայծառութիւն Հայաստանեայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու, ի միխթարութիւն բարեպաշտ ժողովրդի եւ ի զօրացումն Հայրենիքի: Եկեղեցականներն ու աշխարհականներն ուրախութեամբ անդրադարձան Նորին Սրբութեան գահակալութեան 22 տարիների ընթացքում տարբեր ոլորտներում արձանագրուած մեծաթիւ ձեռքբերումներին:

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը, երախտագիտութիւն յայտնելով շնորհալուրանքների ու բարի մաղթանքների համար, իր հայրական օրհնութիւնը բաշխեց ամենքին: Նորին Սրբութիւնն իր գնահատանքը բերեց իրեն լծակից հոգեւոր դասին՝ այս տարիների ընթացքում ազգին եւ

Եկեղեցուն մատուցուող անսակարկ ծառայութեան, ինչպէս նաեւ արցախեան 44-օրեայ պատերազմում դրսեւորած քաջարի ոգու համար՝ յորդորելով անմնացորդ նուիրումով, սիրով, ամուր կամքով ու զօրաւոր հաւատքով շարունակել իրենց սրբազան առաքելութիւնը յանուն Հայրենիքի բարգաւաճման եւ հայ ժողովրդի առաջընթացի:

Նորին Սրբութիւնը գոհունակութեամբ փաստեց նաեւ Մայր Աթոռի պաշտօնեութեան նուիրեալ ու հաւատարիմ ծառայութիւնն ի նպաստ Հայ Եկեղեցու պայծառացման եւ ազգային-հոգեւոր կեանքի շէնացման:

Աւարտին Նորին Սրբութիւնը մաղթեց ամենքին Աստուծոյ առաջնորդութիւնն ու օգնականութիւնն իրենց օրհնեալ ծառայութեան մէջ:

Պատմութեան Մէջ Այսօր

Քարլոս Մելքոնեան

Քարլոս Մելքոնեան (Նոյեմբեր 6 1956, Վալենտին Ալսինայ, Արժանթին), տնտեսագետ եւ քաղաքական գործիչ: 2015 թուականին Դեկտեմբեր 23-ին Մաուրիսիօ Մաքրիի կողմէն նշանակուած է Արժանթինի Ազգային բանկի նախագահ: Պուէնոս Այրեսի համալսարանին մէջ ստացած է տնտեսագետի որակում, իսկ Տորկուատոյ դի Տելեայ համալսարանին մէջ տնտեսագետի տիտղոսի կոչումը: 1986 թուականին կը զբաղէր Արժանթինի Կենդրոնական բանկի արտաքին պարտքերու բաժնի պետ պաշտօնով: Այդ պաշտօնին մէջ ստորագրած է եւ հոգաբարձուներու խորհուրդին ուղարկած է 480/161 զեկոյցը, որուն մէջ խնդրած էր անվաւեր

համարել 1980-ական թուականի սկիզբներուն որոշ անհատներուն կողմէն վերցուած արտաքին պարտքի հետաքննութիւնը:

1980-ական թուականներուն աշխատած է նաեւ Համաշխարհային բանկին մէջ որպէս մասնաւոր խորհրդատու: Արժանթինի նախկին նախագահ Քարլոս Մենեմի տնտեսական խումբի անդամ էր, երբ վերջինս 2003 թուականի նախագահական ընտրութիւններուն կրկին դրաւ իր թեկնածութիւնը: Ներկայիս «Հանրապետական առաջարկ» կուսակցութեան անդամ է, որ կը ղեկավար է նախագահ Մաուրիսիօ Մակրիի:

Ղեկավարած է Արժանթինի Կենտրոնական բանկի արտաքին գործերու ենթաբաժինը եւ տնտեսական հետաքննութիւններու բաժինը, մասնակցած է Արժանթինական արտաքին պարտքին առնչուող բանակցութիւններուն: Որմէ ետք հիմնած է սեփական խորհրդատուական ընկերութիւնը:

2002 թուականին Էդուարդոյ Դուլալդէի նախագահութեան ժամանակ առաջարկ կը ստանայ զբաղեցնել երկրի տնտեսութեան նախարարի պաշտօնը, սակայն կը հրաժարի: Յաջորդ տարին Մենեմի յաղթանակէն ետք կ'ընդունի առաջարկը:

2007 թուականին եղած է ծերակուտական «senator» թեկնածու Մաուրիսիոյ Մակրիի «Հանրապետական առաջարկ» կուսակցութեան մէջ:

Միջազգային Լուրեր

Ազրայէճան Խախտած Է Հայ Գերիներու Կեանքի Իրաւունքը. ՄԻԵԴ-ի Վճիռը

Մարդու իրաւունքներու եւրոպական դատարանը հրապարակեց 2014-ին, Ազրայէճանի մէջ գերի պահուած եւ խոշտանգուած՝ Տաւուշի մարզի Վերին Կարմիրաղբիւր գիւղի բնակիչ Մամիկոն Խոջոյեանի եւ Զինարի գիւղի բնակիչ Կարէն Պետրոսեանի գործերով վճիռները: Անկապ հաստատեց, որ Պաքուն խախտած է հայ գերիներու կեանքի իրաւունքը, խոշտանգումներէ, խտրականութենէ գերծ մնալու, ազատութեան, անձնական անձեռնմխելիութեան իրաւունքները: Այս մասին կը տեղեկանանք Armenpress.am-էն:

Մարդու իրաւունքներու եւրոպական դատարանը իր վճիռով կը պարտադրէ, որ Ազրայէճան իւրաքանչիւր գործով վճարէ 40 հազար եւրօ:

Նշենք, որ 77-ամեայ Մամիկոն Խոջոյեան գերի տարուած էր Յունուար 2014-ին, երկու ամիս ետք՝ 4 Մարտին, ան վերադարձուած էր Հայաստան, սակայն կարծ ժամանակ ետք մահացած էր: Դատաբժշկական փորձաքննութիւնը ցոյց տուաւ, որ Խոջոյեանի մահուան պատճառը եղած է օրկանիզմի ընդհանուր թունաւորում:

Կարէն Պետրոսեան 7 Օգոստոս 2014-ին, մոլորելով՝ հատած էր սահմանը եւ յայտնուած ազրայէճանական գիւղի մը մէջ: Կարծ ժամանակ ետք, Ազրայէճանի իշխանութիւնը զայն ձերբակալած էր եւ յաջորդ օրը յայտարարած, որ ան մահացաւ սրտի կայծաւ:

Ֆրունճեան Եղբայրներ Եւ Սրճադացներու Ճարտարարուեստը Լիբանանի Մէջ (1940ականներ)

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՏԱԳԵՍԵԱՆ

Թուականէս 10 ամիսներ առաջ, Հայկազեան Համալսարանի Սփիւռքի Ուսումնասիրութեան Կեդրոնի տնօրէն եւ Հայագիտական Հանդէսի գլխաւոր խմբագիր Դոկտ. Անդրանիկ Տագեսեան, ՉԱԹՕՆԶ-ի միջոցաւ դիմած էր հանրութեան, Պէյրութի մէջ ատենին շինուած նարինջի կամ ջրայի այլ պտուղներու հիւրերը քամելու հին գործիքի մը վրայ ամրացուած մակնիշին՝ Kevork & K. Froundjian Modele Depose Tel. 30929 հետ առնչուած տեղեկութիւն հաւաքելու ընթերցողներէ: Իր կոչով ան կը դիմէր անոնց, որոնք նշեալ ընկերութեան, կամ տիրոջ հարազատներուն մասին տուեալներ ունին գրելու իրեն: Ուրախութեամբ իմացանք, որ իր կոչին անմիջապէս ընդառաջողներ եղած են, որուն որպէս արդիւն՝ Դոկտ Տագեսեան, Հայկազեան Համալսարանի վերջերս լոյս տեսած Հայագիտական Հանդէսին 41րդ հատորին մէջ հրատարակած է հետեւեալ յօդուածը, որ ըստ իրեն մասնիկ մը պիտի ըլլայ առնչուած ուսումնասիրութեան մը նիւթով գիրքի: Նիւթին շահեկանութեան համար զայն կ'արտատպենք մեր թերթին երկու յաջորդական թիւերով:

«Խմբ.»

ՍՈՒՏՔ

Լիբանահայ յետեղեռնեան արուեստագործութիւնը հարիւր տարեկան է: Հաւանաբար անոր առաջին քայլերը գորգի ու հիւսուածեղէնի ասպարէզները եղած են, սկիզբ առած որբանոցներուն մէջ թէ լիբանանցի արաբ գործատերերու մօտ հայ արհեստաւորներու պաշտօնակոչումով: Սակայն, ենթադրաբար 1930ականներէն ու մանաւանդ 1940ականներէն՝ ծաւալած ու զարգացած են այլ արհեստներ եւս, ինչպէս պղնձագործութիւնը, կաւագործութիւնը, կաշեգործութիւնը: Ըստ պատմողներու, Պէյրութի ու Պուրճ Համուտի (Անդր-Նահար անունով ծանօթ՝ այդ օրերուն) մէջ եղած են հայ արհեստաւորական թաղեր կամ կիսաթաղեր: Այսպէս, օրինակ, Պէյրութի Մար Միսայել շրջանի գլխաւոր փողոցը, որ Պուրճ Համուտն ու Հաճընը կը կապէ Պէյրութի կեդրոնական շուկաներուն, եւ որ 1975ին վերանուանուեցաւ Արմենիա, ուշագրաւ եղած է իր գորգագործական, հիւսուածեղէնի ու մանուսագործութեան արհեստանոցներով եւ խանութներով: Անդին, Պուրճ Համուտի մէջ, Մարաշ ուղղուող փողոցներէն մին եղած է պղնձագործներու «շուկան»՝ մինչ կօշկագործութիւնը տարածուած եղած է ամբողջ Պուրճ Համուտի մէջ:

Կը թուի, սակայն, որ այս արհեստները այնքան ալ տիրական, մանաւանդ երկարակեաց չեն եղած՝ Հալէպի հայկական արհեստագործութեան բաղդատմամբ²: Այդուհանդերձ, ասոնք եւս արժանի են ուսումնասիրութեան³: Սակայն առկայ նիւթերը այնքան քիչ են որ հազիւ պարագայական կարելիութիւն կ'ընձեռեն դրուագային եւ կղզիացուած, մասնակի պատուներ յառաջացնելու այս կամ այն արհեստին կամ արհեստագործ վարպետին կամ արհեստանոցին մասին⁴:

Ստորեւ պիտի ջանանք ներկայացնել պէյրութահայ պղնձագործութեան իւրայատուկ դրսեւորումներէն հանդիսացող սրճադացներու արտադրանքը, աւելի ճիշտ՝ այդ արհեստին ներկայացուցիչներէն Ֆրունճեան եղբայրներու, մանաւանդ՝ Գեորգ Ֆրունճեանի ու իր արտադրութեան պատումը:

1 Բանաւոր վկայութիւններ՝ ասպարէզին առնչուող հայ եւ արաբ արհեստաւորներու հետ մեր հարցազրոյցներէն:

2 Նկատի պէտք է առնել, որ Հալէպի մէջ հայ պղնձագործութիւնը, օրինակ, գոյատեւեց գրեթէ մինչեւ 2000ականներ:

3 Շահեկան պիտի ըլլար ուսումնասիրել Գեւորճեանի պատրաստած քարիւղով բաւող օճախները, պղնձագործ Օհաննէս Սեֆերեանի արհեստագործութիւնը, Թաշճեանի գորգագործական արհեստանոցը (Խալիլ Պետեւիի մուտքին) եւս.:

4 Անդրանիկ Տագեսեան, «Vartabedian Freres. Jdeidet El Metn», Չարթօսը օրաթերթ, ասորիւեան բացառիկ - 2019, էջ 100-7:

ՍՈՒՐՃ ԵՒ ՍՐՃԱՂԱՑՆԵՐ

Սուրճը հայ իրականութեան մէջ գէթ վերջին երկարիւրամեակի յատկանշական ներկայութիւն է: Անոր կիրառութիւնը սակայն հայոց մէջ աւելի հին է. հայր Միքայէլ Չամչեան Պատարայէն գրած 8 Փետրուար 1771 թուակիր նամակին մէջ կը խօսի սուրճին մասին, սակայն զայն կը նկատէ դեղ. «Ցաւ գլխոյ երբեմն նեղէ գիւս, որպէս եւ յայսմ. ժամու եւ սակայն զարմանալի իմն դեղ գտի, զոր ոչ կամէի ի կիր առնուլ, այսինքն ի խահվէն, զի ընդ ըմպելս իմ ցաւն դադարի»⁵: Այս տողերը կը հաւաստեն, որ դեռեւս ԺԸ. դարավերջին հայկական միջավայրի մէջ ան կը կոչուէր «խահվէ» եւ դեռ չէր տարածուած իբրեւ ընդհանրական ըմպելի, ոչ ալ յառաջացած էր ԺԹ. դարու միակ տրաստեղծ հայկական արմատ բառը՝ սուրճը⁶: Իդէպ, ըստ Հրաչեայ Աճառեան կը վկայէ թէ 1890ականներուն Պոլսոյ երզնկացի հայ պանդուխտները կը զբաղէին սուրճի վաճառքով⁷:

Սուրճին՝ Բեսապի մէջ տարածուածութեան մասին, բանասէր Յակոբ Չոլաքեան հետեւեալը կը գրէ մեզի ուղղած իր 4 Յուլիս 2021 թուակիր նամակին մէջ. «...սուրճը Բեսապի մէջ հինէն տարածում ունի, թերեւս 19րդ դարու կեսերէն: Հոմ սուրճը քուրցերով կը ներածուէր Բեսապի շուկան: Բեսապի թիթեղագործները կը շինէին սուրճը խարկելու յատուկ սարք: Սրճադացները երկու տեսակ կ'ըլլային՝ մետաղեայ երկարաւուն գլանաձեւ սարք...[ասոնք] իրենց վրայ արաբատառ (Հալէպ եւ Պէյրութ շինուած) եւ լատինատառ (Պոլիս շինուած) արձանագրութիւն ունէին. բոլորն ալ հայ անուններ էին: Բեսապի շրջակայ պառուիթ եւ թուրքմէն գիւղերը թէի մշակոյթ ունէին. սուրճը աւելի ուշ ընդհանրացած է անոնց մէջ»⁸:

Վաւերական փաստեր կը հաստատեն սրճադացներու գոյութիւնը Պոլսոյ մէջ: Մամուլի վկայութիւններ կը հաստատեն նաեւ ոմն Արթին Մովսէսեանի արհեստագիտութիւնը սրճադացներու արտադրութեան մէջ⁹:

ՍՐՃԱՂԱՑՆԵՐ ՈՒ ԿՆԻՔՆԵՐ

Մեր հանդիպած ձեռքի սրճադացներուն մեծամասնութիւնը կնքուած է զանազան ու տարբեր ձեւի կնիքներով¹⁰: Այստեղ կու տանք թէ՛ վստահաբար եւ թէ՛ հաւանաբար ֆրունճեաններուն վերաբերող կնիքներուն մեր ունեցած ցանկը¹¹, ուրիշ առիթի թողով աւելի ամբողջական ցանկն ու մանրամասն նկարագրութիւնը կնիքներուն:

Շաբ. էջ 06

5 Նիւթը մեր ուշադրութեան յանձնեց բանասէր Մերուժան Կարապետեանը (հաղորդակցութիւն՝ 30 Օգոստոս 2021), որուն շնորհակալութիւն կը յայտնենք:

6 Ըստ ուսուցիչիս՝ հանգուցեալ Օննիկ Սարգիսեանի 1970ականներու դասարանային վկայութեան:

7 Զաղուած՝ Րոպերթ Թաթոյեանի Արեւմտեան Հայաստանի Բիթլիսի Նահանգի հայ բնակչութեան թիւը Մեծ Եղեռնի Նախօրեակին հատորէն (մամուլի տակ):

8 Շնորհակալութիւն կը յայտնենք բանասէր Յակոբ Չոլաքեանին եւս:

9 Մեր նպատակէն դուրս է սուրճի հայկական կենցաղավարութեան պատմութիւնը ուսումնասիրելը: Հեռու ենք նաեւ օսմ.անեան միջավայրին մէջ սուրճի կենցաղավարման մանրամասնութիւններն ու աշխարհագրութիւնը պրպտելը:

10 Հանդիպած ենք նաեւ - Նուազ թիւով - չկնքուած սրճադացներու:

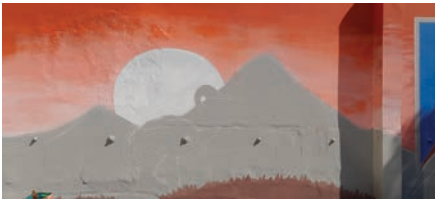
11 Չայն պատրաստած ենք հիմնուելով մանաւանդ հաւաքող Սասուն Սիմոնեանի ճոխ հաւաքածոյին վրայ, օգտուած ենք հաւաքածոներէ եւս:

Կեանքը Պեյրուքի Վահան Թեքեան Վարժարանէն Ներս

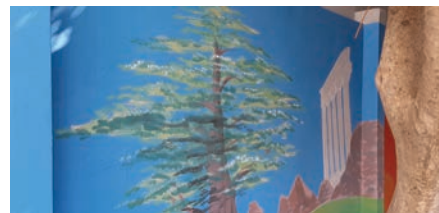
Վահան Թեքեան Վարժարանի Բակին Պատերու Գեղազարդում

Օգոստոս 4 2020-ի Պեյրուքի Նաւահանգիստին աղետալի պայթումին հետեւանքով, մեծապէս վնասուեցան անոր մերձակայ տարածութեան մէջ գտնուող պատկառելի մեծ թիւով կառոյցներ, որոնցմէ անմասն չմնաց Նաեւ մեր

սիրելի Վահան Թեքեան Միջն. Վարժարանը: Սակայն շնորհիւ բարեշնորհ նուիրատուներուն՝ վերանորոգուեցան վարժարանիս ակերուած բոլոր բաժինները եւ ուսումնական կեանքը շարունակեց իր գոյերթը վերականգնելով ակերակներուն ընդմէջէն:

Վարժարանիս Նորանշանակ տնօրէնուհի Տիկ. Սեւանա Սեմերճեան-Տարագճեանի մտայղացումով, Հոգաբարձութեան համաձայնութեամբ ու ԹՄՄ Հիմնադիրներու Մարմնի Նախաձեռնութեամբ

վերանորոգութիւնը ամբողջական դարձաւ վարժարանիս բակի որմերուն գեղազարդմամբ: Թեքեանցի Նախկին շրջանաւարտ՝ Փաթրիք Անթունեան իր արհեստավարժ վրձինով նկարազարդեց պատերը զանազան արուեստի թեմաներով: 2021-2022 տարեշրջանի վերա-

մուտին աշակերտները վերանորոգ խանդավառութեամբ վերադարձան իրենց սիրելի վարժարանը, հմայուեցան վերանորոգ բակով եւ խմբային ու անհատական լուսանկարներ առնելով ուխտեցին մնալ հաւատարիմ իրենց սիրելի վարժարանին:

Լիբանանահայ Դպրոց

Հանգանակութեան Միջազգային Արշաւ՝ Ի Նպաստ Մեսրոպեանի Կարիքաւոր Աշակերտներուն

Գործակցաբար Alphabetical Order բարեսիրական կազմակերպութեան, Հայ կաթողիկէ Մեսրոպեան բարձրագոյն եւ արուեստից վարժարանները մեկնարկը տուին հանգանակութեան միջազգային արշաւի մը, որուն նպատակն է գոյացնել տաս հազար ամերիկեան տոլար, ի նպաստ զոյգ վարժարաններու կարիքաւոր սաներու ֆոնտին:

Արշաւը կը գործարկուի նշեալ կազմակերպութեան պաշտօնական կայքին վրայ, որ կը հիւրընկալէ եւս 13 լիբանանեան դպրոցներ: Նուիրատուութիւն կատարել ցանկացող մարդիկ եւ կազմակերպութիւններ կրնան իրենց դրամական ուղղակի փոխանցումները կատարել Մեսրոպեանի համար յատուկ ստեղծուած էջին վրայ, այստեղ՝

<https://alphabeticalorder.org/en/project/mesrobian-high-school-and-technical-college-tuition-aid/>

Այս արշաւը եւս մէկ քայլ է, զոր Մեսրոպեանի տնօրէնութիւնը կը կատարէ օգնելու համար ծնողներուն՝ հոգալու իրենց զաւակներուն կրթութեան ծախսերը ներկայ տնտեսական դժուր պայմաններուն մէջ: Ամէն ջանք պիտի գործադրենք, որ որեւէ աշակերտ դրամական նեղութեան պատճառով չզրկուի կրթութենէն եւ այդ՝ ի խնդիր անոնց յոսանքի ապագային եւ վաղուան առողջ ընկերութեան, որուն կայացման յանձնառու պիտի մնանք միշտ:

Տնօրէնութիւնը արշաւի կազմակերպման անշահախնդրօրէն օգնելուն համար շնորհակալութիւն կը յայտնէ Alphabetical Order

Support Mesrobian High School and Technical College.

ALPHABETICAL ORDER OF LEBANON

Education matters.

կազմակերպութեան եւ կոչ կ'ուղղէ Մեսրոպեան վարժարանի բարեկամներուն, Նախկին սաներուն եւ ընդհանրապէս աշխարհասփիւռ մեր հայրենակիցներուն, որ նպաստեն անոր տարածման՝ տեղեկատուա-

կան միջոցներուն եւ ընկերային ցանցերուն վրայ:

**Տնօրէնութիւն
Հայ Կաթողիկէ Մեսրոպեան
Վարժարանի**

Մարզական

ՀԲԸՄ-ՅԵԸ Անդրանիկ Ապահովեց Եօթը ՏիտղոսներԷՆ Վեցը ՅԵԸ Անդրանիկ Պատուեց Լիբանանի Փինկ Փոնկի Ախոյեան Մարզիկները

Լիբանանի փինկ փոնկի ախոյեանության մրցումներուն ՀԲԸՄ-ՅԵԸ Անդրանիկ Պեյրուբի արձանագրած անսխալ յաջողություններուն առիթով, Երկուշաբթի, 1 Նոյեմբեր 2021-ի երեկոյեան, ՅԵԸ-ի Կեդրոնական Վարչության կազմակերպութեամբ ընդունելութիւն մը տեղի ունեցաւ ի պատիւ փինկ փոնկի ախոյեան կազմին անդամ-անդամուհիներուն, ՀԲԸՄ-ի Տեմիրճեան Կեդրոնին մէջ:

Երեկոյին ներկայ գտնուեցան ՅԵԸ-ի Կեդրոնական Վարչութեան ատենապետ եւ անդամներ, Լիբանանի փինկ փոնկի ֆետերասիոնի նախագահ եւ անդամներ, վարչական պատասխանատուներ, միութենականներ, մարզիկներ եւ մարզիկներու ծնողներ:

ՀԲԸՄ-ՅԵԸ Անդրանիկ փինկ փոնկի վարչական պատասխանատու Սահակ Պիտինեան բարի գալուստ մաղթեց ներկաներուն, ընդգծելով, որ ՅԵԸ-ի հիմնադրութեան օրէն, փինկ փոնկը անսխալ կերպով մարզած է մը եղած է ՅԵԸ-ի համար, անոր հիմնադրութեան առաջին տարիներէն:

Այս միջոցին պատահաբար վրայ ցուցադրուեցան միութենական յարկի տակ եւ Լիբանանի ախոյեանութեան մրցումներուն, ինչպէս նաեւ Լիբանանի փինկ փոնկի հաւաքականը ներկայացուցած ՅԵԸ-ի մարզիկներէն յիշատակի նկարներ: Այս ուրախ առիթով, սրահը ծափերով ողջունեց Լիբանանի երկրա-

մեայ ախոյեան եւ փինկ փոնկի ֆետերասիոնի վերջեան անդամ, ՅԵԸ-ական Մարսէլ Պարսումեանի ներկայութիւնը երեկոյին:

ՅԵԸ-ի Կեդրոնական Վարչութեան ատենապետ Վիգէն Չերչեան Միութեան անունով շնորհաւորեց փինկ փոնկի ախոյեան մարզիկները, մարզուհիները, խումբերուն մարզիչ Մելիք Ալ Թաուիլը, վարչական պատասխանատու Սահակ Պիտինեանը այս տարուան անսխալ յաջողակէին առիթով:

Ան նշեց, թէ ՅԵԸ Անդրանիկ Պեյրուբի ոսկէ մետալ ապահոված էր ախոյեանութեան եօթը կարգերէն վեցին, եօթներորդը՝ արծաթ: Վիգէն Չերչեան Նորանոր յաջողութիւններ ՅԵԸ-ի փինկ փոնկի կազմին:

Հաճելի անակնկալով մը, սրահ ժամանեց ՀԲԸՄ-ի Լիբանանի Շրջանակային Վարչութեան ատենապետ Ժերար Թիւֆէնքճեանը եւ մէկ առ մէկ շնորհաւորեց փինկ փոնկի կազմին անդամ-անդամուհիները:

Սրտի խօսք արտասանեց Լիբանանի փինկ փոնկի ֆետերասիոնի նախագահ Ճորճ Զոփալին, շնորհաւորելով ՅԵԸ Անդրանիկ Պեյրուբի մարզիկներուն արձանագրած գերա-

զանց արդիւնքները

Սրտի խօսք փոխանցեց նաեւ մարզուհիներու ծնողներէն Միրնա Ալ Հապաշը:

Ապա տեղի ունեցաւ յուշանուէրներու բաշխում:

Փինկ փոնկի ախոյեան- ախոյեանուհիները, ՅԵԸ-ի Կեդրոնական Վարչութեան ատենապետ Վիգէն Չերչեանը, փինկ փոնկի ֆետերասիոնի նախագահ Մելիք Ալ Թաուիլը, փինկ փոնկի վարչական պատասխանատու Սահակ Պիտինեանը, վերջեան մարզիկ-մարզիչ Մարսէլ Պարսումեանը միասնաբար հատեցին օրուան կարկանդակը:

Յիշատակելի երեկոյի անարտին տեղի ունեցաւ հիւրասիրութիւն:

Մշակութային Արձագանգ

«44 Օր». Արցախեան Պատերազմի Տարեկիցին Նուիրուած Գիրքը Ընթերցողին Ներկայացուեցաւ

Բանաստեղծ, «Տիւքեր» ՀԳՄ պատանեկան-երիտասարդական հանդէսի խմբագիր Հռիփսիմէն հանրութեան լայն շրջանակին ներկայացուց «44 օր» փաստագրական վեպը, որ նուիրուած է Արցախեան պատերազմի տարեկիցին: Ըստ Armenpress.am-ի՝ գիրքին շնորհանդէսը տեղի ունեցաւ Նոյեմբեր 1-ին, Հայաստանի գրողներու միութեան տան մէջ:

Հռիփսիմէի խօսքով՝ զոհուած տղաներու ծնողները իրենց զաւակներուն կենսագրութիւնները իրենք ուղարկած են իրեն: «Ի հարկէ, խմբագրելու, շտկելու կարիք եղած է: Պէտք է խոստովանիմ, որ ինծի

համար այս գիրքը գրելը բաւական ծանր էր: Կը կարծեմ, որ ինձմէ ետք շատերը պիտի գրեն, որովհետեւ, աւաղ, մեր զոհերը շատ են, եւ Աստուած չընէ, որ նման գիրքեր գրելու առիթ կրկին ըլլայ», - նշեց ան:

Գրողներու միութեան նախագահ Էդվարդ Միլիտոնեան, իր հերթին ըսաւ, որ 44-օրեայ պատերազմի մասին եւ ընթացքին, եւ յետոյ լրագրողները, գրողները գրած են յօդուածներ, ակնարկներ նաեւ գեղարուեստական գործեր, որոնք այժմ կը հրատարակուին առանձին գիրքերով:

«Հռիփսիմէի գիրքը շատ լաւ ժողովածու է Արցախեան

44-օրեայ պատերազմին 70-է աւելի զոհուածներու մասին: Անոնց կենսագրութիւնն է. ներառուած են զոհուածներու մասին գեղարուեստական խօսքեր, տղաներու արտայայտութիւնները, անոնց ընտանիքներու պատմութիւններն ու յիշողութիւնները: Չոհուած հերոսներու շարքին են նաեւ երիտասարդ գրողներ», - նշեց Միլիտոնեան եւ աւելցուց, որ «44 օր» գիրքը ընթերցելով պարզ է, որ անիկա գիտակցուած պայքարի մէջ մտած մարդոց մասին է:

Շնորհանդէսին ներկայ էին զոհուածներու ծնողները, հարազատները, գրողներ, պաշտօնեաներ եւ այլք:

«44 օր» գիրքը հրատարակուած է «Կարօ Յովակիմեան» բարեգործական հիմնադրամին աջակցութեամբ:

Ֆրունճեան Եղբայրներ Եւ Սրճադացներու Ճարտարարութեան Լիբանանի Մէջ (1940ականներ)

Սկիզբը Էջ 03

Ըսենք միայն թէ կնիքներուն վրայ կը հանդիպինք բազմաթիւ հայ արհեստաւորներու լատինատառ, արաբատառ, հայատառ եւ յունատառ անուններու, ինչպէս՝ Ամբակում, Արթին, Խաչիկ, Յաճի Արթին, Յաճի Մանուկ, Յաճի Օհան, Մելգոն, Յակոբ, ԶԳԳ¹², Պարոյր, Ն. Պեգեան, Պետրոս, Սիմոն: Հանդիպեցանք նաեւ թրքերէն միակ անունի մը՝ Զատրի: Զհանդիպեցանք, սակայն, որեւէ արաբական կնիքի:

Ֆրունճեաններուն մասին մեր պրպտումները իվերջոյ մեզ հաղորդակցութեան մէջ դրին Գեորգ Ֆրունճեանի որդի, քալիֆորնիաբնակ ժիրայր Ֆրունճեանին հետ¹³, որ պատրաստակամ գտնուեցաւ մեզի հաղորդել ինչ որ գիտէր ու նաեւ դիմել այլ գիտականներու, որով եւ յառաջացաւ այս նիւթին մէջ կարելոր մասը¹⁴, որուն եկան աւելնալու հաւաքորդ Սասուն Սիմոնեանի սրճադացներու հարուստ հաւաքածոյին տուեալները: Արդ, հաւաքուած նիւթը կարելիութիւն կու տար շարադրանք յառաջացնելու եւ գէթ մասամբ վերականգնելու սրճադացներու ֆրունճեանական արահետին պատումը:

Յաւակնութիւնը չունինք նիւթը սպառած համարելու, բայց կը կարելորենք անոր հրատարակումը, որպէսզի արհեստագործական ասպարեզին ցարդ ապրող փոքրաթիւ ականատես վկաները կամ անոնց ժառանգորդները, որոնք կրնան որեւէ տուեալ ունենալ այս առնչութեամբ տեղեկացնեն ուր որ պէտք է, որով եւ առաւել լուսաբանուի միջինարեւելեան արհեստագործութեան այս երեսակը¹⁵:

Ի ձեռքի ունեցած մեր հաւաքածոյին տուեալները բաւարար չեն յստակ պատկերացում մը յառաջացնելու թէ երբ, ուր, ո՛վ, ի՞նչ պայմաններու մէջ սկսած է այս ճարտարարութեան Լիբանանի մէջ, մանաւանդ որ հազուագիւտ են թուականակիր սրճադացները: Վստահաբար արհեստը ներածուած է (հաւանաբար Պոլիսէն), կամ բերուած գաղթական հայերու կողմէ: Կը թուի սակայն, որ Լիբանանի մէջ սրճադացներու տարածումը թափ առած է 1940ականներու աւարտէն, եւ նահանջել սկսած 1970ականներու աւարտին, երբ արհեստագիտական միջոցներու զարգացումով եւ նպարավաճառներու մօտ ելեկտրական սրճադացներու տարածումով՝ տուններու մէջ սուրճ խարկել-աղալու դրութիւնը տակաւ դադրեցաւ: Իսկ 1980ականներէն սկսեալ, սուրճի կենցաղավարման զանգուածայնացումով, շուրջ տասնեակ մը ընկերութիւններ աղացուած սուրճ մատակարարեցին շուկային՝ նպարավաճառներուն դերը փոխելով աղացող-վաճառողէն պատրաստի սուրճ ծախողի¹⁶: Աւելցնենք, որ Լիբանանի պատերազմի տարիներուն լիբանահայ կարգ մը տուններու մէջ խարկել-աղալը կարճատեւ եւ պարագայական վերադարձ մը ունեցաւ, երբ ելեկտրականութեան տագնապի հետեւանքով սրճադաց գործարանները բաւարար չէին

12 Խորհրդային Հայաստանի մէջ պատրաստուած ոչ-պղնձեայ սրճադաց:

13 Ժիրայր պատանութեան՝ ինք եւս աշխատած էր իր հօր աշխատանոցին մէջ:

14 Այս ուսումնասիրութեան համար այլատեսակ, կարելոր եւ օգտաշատ տուեալներ փոխանցեցին եւ օգտակարութիւն ունեցան.- Արսիւն Թորիկեան, Վերա Թովաքեան, դոկտ. Արմէն Իւրնէշլեան, դոկտ. Զոյաքեան, Մերուժան Կարապետեան, Արթուր Սարգիսեան (անձնական հանդիպում Էշրեֆիէ, Կիրակի 28 Մարտ 2021ին), Սիմոնեան, Արախամ Փափագեան (ծն. Հայֆա, 1946, անձնական հանդիպում, 26 Մարտ, 2021ին, Պէյրութ), տղք. Յակոբ Փափագեան, Ժիրայր Ֆրունճեան (16 Մայիս 2021 եւ 16 Յունիս 2021 նամակագրական հաղորդակցութիւն): Օգտուած ենք նաեւ Էշրեֆիէի Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ թաղմանական տոմարին տուեալներէն: Այս բոլորին կը յայտնենք մեր շնորհակալութիւնը:

15 Յիրակի, երբ կը բացակային շոշափելի տուեալներն ու փաստերը բանաւոր պատմութիւնը կը վերածուի կարելոր սկզբնաղբիւրի:

16 Պէտք է նշել սակայն, թէ կային սուրճի մասնագիտացուած խանութներ: Ըստ Իւրնէշլեանի՝ «Մարաշի մէջ յիսնականներուն գործած է Զիա անունով հայու մը սուրճի արտադրամասը, որ սուրճ խարկած-աղացած եւ բաժնած է խանութներու: Զիան իր արհեստը յանձնած է «Զաֆէ Կարօ»ին, որ յիսնականներու կէտերէն ունեցած է աղացած սուրճի արտադրամաս եւ բաժնած է մինչեւ գիւղական շրջաններ: Զիայի խանութը յետոյ գնած է Յովհաննէս Ծանաղդեան, որ խոյսպէս զբաղած է սուրճի արտադրութեամբ, մինչեւ փոխադրութիւնը Արմենիա պողոտայի վրայ գտնուող իր եղբոր վաճառատունը: Զիային երկու տղաքը քաղաքը լուսանկարիչներ էին» (վկայութիւն՝ 10 Սեպտեմբեր 2021ի մեր հանդիպման):

աշխատէր¹⁷:

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԶԱՓԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Նկարագրութիւն

Սրճադացը իրարու ագուցուած երկու գլանաձեւ տուփիկներէ կը բաղկանայ: Վերի գլանիկն մէջ կը լեցուի խարկուած սուրճը: Այս տուփիկին ստորին հատուածին ամրացուած է երկաթեայ 'աղօրիք'ը, որ աղալով սուրճը կը թափէ իրեն ագուցուցած վարի դատարկ տուփիկին: Երկաթեայ աղացքը ունի իրմէ դէպի վեր ցցուած առանցք մը, որ դուրս կը ցցուի առաջին տուփիկին մէջ լեցուած խարկուած սուրճին կափարիչին կեդրոնէն¹⁸: Դուրս ցցուած առանցքին կ'անցուի բռնակ մը, զոր պտուտկելով կ'աղացուի սուրճը: Առանցքին ամրացման համար առաջին գլանիկն վերի ծայրամասէն միջանի սանթալմէթը վար հաստատուած է կեդրոնական ծակով երկաթեայ կամրջակ մը, որուն մէջէն կ'անցնի առանցքը: Կամրջակին երկու ծայրերը ամրացուած են գլանիկ պատին: Հետեւաբար, սրճադացը կը բաղկանայ չորս մասերէ: Պղնձեայ մասերն են.- 1) բռնակը¹⁹, որ պտուտկելով երկաթեայ սարքէն դուրս ցցուած առանցքը կը դարձնէ, 2) կափարիչը, 3) իր ստորին բաժինին մէջ երկաթեայ սարքը պարփակող գլանը, 4) աղացուած սուրճը պարփակող վարի տուփիկ-գլանը: Իսկ մետաղեայ սարքը կը բաղկանայ երեք մասէ.- աղացող գործիքը, առանցքը եւ կամրջակը:

Նախշազարդէր

Գլանները չունին նախշումներ, բացի՝ երկու գլաններուն ագուցման, կամ իրարու միացման բաժիններէն: Ասոնք ունին բուն պատեանի ագուցման ծայրամասը պարուրող յաւելեալ գօտի մը, որուն վրայ - որպէս կանոն - կատարուած են միօրինակ, շրջայաձեւ նախշազարդումներ: Այս նախշումները ձեռային չեն, այլ՝ կաղապարումի արդիւնք:

Մեր դիտարկած բոլոր սրճադացներուն կնիքները զարնուած են առաջին տուփիկ-գլանին գրեթէ կեդրոնական հատուածին վրայ: Մեր դիտարկումները կը հաւաստեն որ բոլոր նախշերը եւ կնիքները կատարուած են գլաններուն պատրաստման ընթացքին եւ ոչ թէ գործի աւարտին:

Գլաններուն եւ կափարիչին վրայ կան շուրջբոլոր հորիզոնական գիծեր, որոնք հաւանաբար կը ծառայեն գլանի ձեւաւորման աշխատանքներու չափագրման: Սրճադացին պղնձեայ հատուածներէն միայն բռնակն ու գլխիկը թափօն են, մինչ գլանները պղնձեայ թերթեր են, որոնք կը մկրատուին ըստ անհրաժեշտ չափերու եւ կ'ոլորուին՝ գլանի ձեւ ստանալու համար: Գլխարկին վրայ երեւցող կլոր գիծերը հարթ տարածութեան միապաղաղութիւնը ընդհատելու նպատակ ալ կը հետապնդեն:

Չափագրութիւն

Առանցքը պտուտկող բռնակը շուրջ 13 սմ. է. ան կը ծալուի երկուքի եւ կը գետեղուի առաջին գլանին մէջ: Բռնակը կը կշռէ 77-95 կրամ²⁰:

Գլխարկին մետաղը 4-5 մլմ. հաստութիւն, 3-3.5 սմ. հասակ: Տարբեր գլխարկներ կը կշռեն 50-85 կրամ²¹:

Վերի գլանը ունի 8.5-10 սմ. հասակ: Իսկ ներքեւի գլանին մէջ մտնող բաժինը ունի 1.5 սմ. հասակ, 414-730 կրամ կշիռը: Տուփիկին մետաղին հաստութիւնն է 0.5-1 մլմ.²²:

Վարի գլանը ունի 8.5-14.4 սմ. հասակ: Վերեւի գլանէն հատուած մը պարփակող մասը ունի 1.5 սմ. հասակ: Ան կը կշռէ 44-169 կրամ: Գլանիկն մետաղին հաստութիւնն է 0.5-1 մլմ.²³:

Շար. յաջորդ թիւով

17 Ներկայիս անվերադարձ մեկնած է խարկել-աղալու գործընթացը տուններէն ներս:

18 Առանցքին միւս ծայրը - աղօրիքէն դէպի վար ցցուած պոչիկը, միջանի սմ. երկարութեամբ - կը խրի վարի գլանաձեւ տուփիկին պարապութեան մէջ:

19 Երբեմն այս եւս երկաթէ շինուած է, բացի գլխիկէն:

20 Հանդիպեցանք հետեւեալ կշիռներով բռնակներու.- 77.1, 78, 79, 95.2 կրամ:

21 Հանդիպեցանք հետեւեալ կշիռներով գլխարկներու.- 50.6, 73, 78.9, 82.5, 84.88 կրամ:

22 Հանդիպեցանք հետեւեալ հասակներով գլաններու.- 8.5, 9, 9.7, 10սմ., որոնք ունէին հետեւեալ կշիռները.- 414, 538, 557, 619, 730 կրամ եւ հետեւեալ հաստութիւնները.- 0.5, 0.6, 1 մլմ.:

23 Հանդիպեցանք հետեւեալ հասակներով գլաններու.- 8.5, 9.5, 11.9, 12.5, 13, 14.4 սմ., որոնք ունէին հետեւեալ կշիռները.- 64.2, 81.6, 100, 111, 169 կրամ եւ հետեւեալ հաստութիւնը.- 0.5, 0.6, 0.7, 1 մլմ.:

Երջանկությունը՝ Ըստ Չարլի Չափլինի

ՊԻԱՆՔԱ ՍԱՐԸԱՍԱՆԱՆ

Եկե՛ք, խօսինք երջանկության մասին: Այսօր ձեր կոնակին ծանր բեռ մը կը զգա՞ք: Գուցե նիւթական դժուարություններու մեջ էք, ձեր երազած տանը մեջ չէք ապրիր կամ ձեզ ժպտացնող մարդոց հետ այլեւս խզուած են ձեր կապերը... Սակայն երջանկությունը միայն մեր նպատակներուն հասած ֆիզիքական հարթության վրայ չէ, ոչ ալ հեռավոր ու անհասանելի տարածքներու վրայ: Իսկական երջանկությունը կեանքի նկատմամբ վերաբերմունքն է՝ կեանքը դիտելու տեսանկիւնը: Այսինքն երջանկությունը կայ մեր բոլորին մեջ: Պարզապէս ամէն օր պետք է «տնկել» ու «հնձել» երջանկությունը: Այն կեանքի պարզ մանրամասնություններու վրայ կեդրոնաւանդել է: Կրնաք ընտրել անձնական տառապանքի կամ աւելի դրական կեանք մը ունենալու ուղին: Ամէն ինչ ձեր ձեռքին է:

Անգլիացի յայտնի ու նշանաւոր դերասան Չարլի Չափլին մեզի ժառանգած է երջանկութեան մասին իրատես պատկերացումներ: Իր ժապաւենները կը շարունակեն այժմ եւս բարձր գնահատանքի արժանանալ եւ շարժանկարի ոլորտէն ներս անոնք կը դասուին բոլոր ժամանակներու լաւագոյններու շարքին: Մեր շատերուն ծանօթ են իր յիշարժան ժապաւենները. ինչպէս՝ «Ոսկիի տենդ» (1925), «Նոր ժամանակներ» (1936) կամ «Մեծ բռնապետը» (1940)... Անոնք իսկական գոհարներ են՝ ծառայելով որպէս մշակութային ժառանգութիւն եւ պատկերացնելով մեր պատմութեան մէկ մասը: Չափլին իր երգիծաբանութիւնը համադրեց ողբերգութեան հետ, բայց միշտ կը ժպտար մեզի: Ոմանց համար առանց Չափլինի այսօր շարժանկարը նոյնը չէր ըլլար: Մի գուցե եղած են ու կան շարժանկարի անփոխարինելի մեծանուն արուեստագետներ, սակայն Չափլինի ազդեցությունը տարբեր ու անհերքելի է:

Գիտե՞ք բան մը այս մարդու մասին, որ թաքնուած է ծիծաղելի քաղոյ կերպարի մը ետին: Ան շատ տաղանդաւոր էր, բայց անոր կատակերգութիւնը ողբերգական էր, դառն: Ան ուներ հազարաւոր դէմքեր. դերասան, բեմադրիչ, արտադրող, երաժիշտ, բեմագիր... եւ ցանկը այսպէս կ'երկարի: Բայց ամենակարեւորը՝ ան այն անձն էր, որ դժուարությունները յաղթահարեց փոքր տարիքէն սկսեալ: Ան հասակ առած էր աղքատութեան մեջ: Ան միշտ զաւեշտի աշխարհին մեջ էր, սակայն աղքատութիւնն ու սովը երբեք չհեռացան իր կողքէն: Անոր թափառաշրջիկի դիպուկ ու յուզական կերպարը պայքար մըն էր թշուառութեան դէմ: Իր ժապաւեններէն շատեր կը պարունակեն ընկերային եւ քաղաքական, ինչպէս նաեւ ինքնակենսագրական տարրեր: Մարմնաւորած կերպարի ետին, խոշոր կօշիկներով, զաւազանով եւ փոշոտ բաճկոնով ան սորվեցաւ ինքն իրեն յայտնաբերել գոյատեւելու կամքը: Ան գիտէր, թէ ինչպէս կարելի է ժպտացնել մարդիկը եւ զանոնք ողբերգություններէ ձերբազատելով օրօրել երջանկութեան հովերով: Չափլին «զգացումներու» վարպետ մը չէր միայն, ան իր երկերով ալ անունը արձանագրեց պատմության էջերուն: Ստորեւ կը ներկայացնեմ իր ստեղծագործություններէն մին, որ այդ ժառանգության հիմնալի օրինակներէն է:

Կեանքը խաղ մըն է, որ փորձարկելու թոյլ չի տար: Պետք է երգէ՛ք, ծիծաղի՛ք, լա՛ք, պարէ՛ք եւ ձեր կեանքի իւրաքանչիւր պահը լիովին ապրիք

Նախքան վարագոյրի փակուիլը եւ ներկայացման աւարտիլը՝ առանց ծափահարություններու: Ժպտացէ՛ք:

Բայց մի՛ թաքնուիք այդ ժպիտի ետին: Սա ցոյց կու տայ ձեր ինչ ըլլալը: Անվախ... Կան մարդիկ, որոնք կ'երազեն ժպտալու մասին: Ինձ նման:

Գացէ՛ք, ապրեցէ՛ք: Փորձեցէ՛ք:

Կեանքը կու գայ ապրելու փորձէն:

Ամենէն առաջ՝ սեր: Սիրենք ամէն ինչ եւ բոլորը: Աշխարհի կեղտերու առջեւ մի՛ փակեք ձեր աչքերը, մի՛ անտեսեք քաղցը:

Մոռցէ՛ք անյաջողութիւնը, բայց անմիջապէս բան մը ձեռնարկեցէ՛ք անոր դէմ պայքարելու համար եւ անկարող մի՛ զգաք:

Հետաքննեցէ՛ք:

Փորձեցէ՛ք գտնել լաւ բոլորի եւ ամէն ինչի մեջ:

Կեանքն ու մարդիկ... Ասոնք դարձուցէ՛ք ձեր ապրելու պատճառը:

Հասկցէ՛ք այն մարդիկը, որոնք ձեզմէ տարբեր կը մտածեն, մի՛ քննադատեք զանոնք:

Նայեցէ՛ք ձեր ետին:

Ընկերներ...

Այսօր մէկը երջանկացուցի՞ք:

Թէ որեւէ մէկը տուժե՞ց ձեր եսասիրութեան պատճառով:

Մի՛ վազեք:

Ինչո՞ւ այս աճապարանքը:

Վազելը պարզապէս ձեր ներաշխարհի վախը կը նշանակէ:

Երազեցէ՛ք:

Բայց մի՛ վիրաւորեք ոեւէ մէկը, մի՛ փոխեք ձեր երազանքները ուրիշներու համար:

Ստեղծագործեցէ՛ք: Սպասեցէ՛ք:

Միշտ ելք կ'ըլլայ, աստղը միշտ կը փայլի:

Լացէ՛ք, կռուեցէ՛ք:

Ըրէ՛ք ձեր ուզածը... Պետք է զգաք այն, ինչ որ կայ ձեր մէջը:

Լսեցէ՛ք, թէ ի՞նչ կ'ըսեն ուրիշները, սա կարելոր է: Դեպի վեր նայեցէ՛ք:

Եւ քայլ առ քայլ բարձրացէ՛ք դեպի հոն, ուր որ կ'ուզեք հասնիլ:

Բայց մի՛ մոռնաք անոնք, որոնք չեն կրցած բարձրանալ կեանքի սանդուխները:

Բացայայտեցէ՛ք:

Գտէ՛ք, ինչ որ լաւ է ձեր ներաշխարհին մէջ:

Փորձեցէ՛ք՝ առաջին հերթին որպէս մարդ,

ես ալ կը փորձեմ:

Դուք, հիմա գացէ՛ք խաղաղութեամբ:

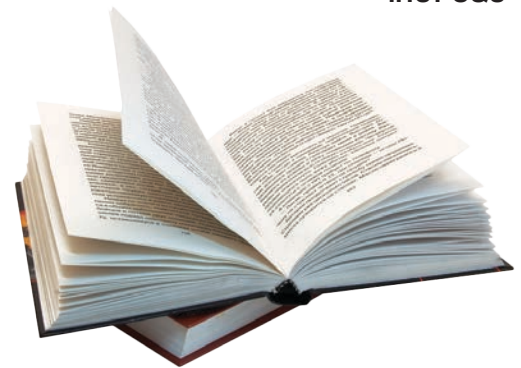
Ձեզի պետք է ըսեմ այս բոլորը:

Միայն այս պատճառով է, որ դուք գոյութիւն ունիք...

ԲԱՆ ՈՒ ԳԻՐ

Արեւ բացուեց մութ ամպերէն,
կաքաւ թռաւ կանաչ սարէն,
Կանաչ սարէն, սարի ծերէն,
Բարեւ բերաւ ծաղիկներէն,
Սիրունիկ նաշխուն կաքաւիկ:

ԿՈՄԻՏԱՍ

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՕՐԱՑՈՅՑ

06 2021
ՆՈՅԵՄԲԵՐ

Կրկ	Երկ	Երք	Չոր	Հնգ	Ուրբ	Շաբ
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

ԱՆԳԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍԵԱՆ
(1958)
«Բացատրություն»

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Հայաստան» Համահայկական Հիմնադրամ. ՄԵԼ Միլիոն Ամերիկեան Տոլար՝ Լիբանանահայության Հրատապ Կարիքներուն

«Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի պաշտոնական կայքէն իմացանք, որ Միացեալ Նահանգներու տեղական մարմինն ջանքերով Սեպտեմբեր 2021-ի ընթացքին 1.000.000 ամերիկեան տոլար հաւաքագրուած լիբանանահայության օգնութեան համար եւ փոխանցուած է Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան:

Լուրը շատերուն համար նորութիւն չէ անշուշտ: Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոս Արամ Ա. Վեհափառին կոչին ընդառաջելը շնորհակալ նախաձեռնութիւն է բնականաբար: Փոխանցումը ստացած կառոյցն ալ աւելի քան վստահելի է անշուշտ: Սակայն այստեղ կը ծագի կառուցակարգի վերաբերող հարց մը: «Հայաստան» Համահայկական Հիմնադրամի ԱՄՆ-ի տեղական մարմինն ու Լիբանանի նոյնանուն տեղական մարմինը (որուն կ'անդամակցին լիբանանահայութիւնը ներկայացնող բոլոր կառոյցները անխտիր) նոյն մայր կառոյցին քոյր ենթամարմինները չեն: Երկուքն ալ «Հայաստան» Համահայկական Հիմնադրամի մայր կառոյցին ու նոյն հոգաբարձութեան կամ տնօրէնութեան իրաւասութեան եւ իշխանութեան տակ գործող ենթակառոցները չեն: Գիտակցելով, որ այդպէս է, ինչո՞ւ Հիմնադրամի Լիբանանի տեղական մարմինն միջոցաւ չէ, որ կը կատարուի փոխանցումը, գէթ յարգելու համար կառոյցին համահաւասար ենթամարմիններու գոյութիւնը եւ աւելի եւս վստահութիւն խթանելու համար մայր հիմնադրամին աշխատելաձեւին եւ վերահսկողութեան կարողութեան հանդէպ: Ինչո՞ւ այս շրջանցումը կամ երկուութիւնը:

Վերջապէս, մենք կը հաւատանք, որ կառուցակարգի մը ամուր եւ համադրուած աշխատանքը տուեալ կառոյցի մը առողջ գոյավիճակը վկայող ազդակ է, որ այս պարագային մեր ժողովուրդին համար աւելի քան կարելոր է: Ստորեւ կը հրատարակենք հաղորդագրութիւնը.

«Խմբ.»

«Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի Միացեալ Նահանգներու տեղական մարմինն ջանքերով Սեպտեմբեր 2021-ի ընթացքին 1.000.000 ամերիկեան տոլար հաւաքագրուած եւ փոխանցուած է Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան՝ Լիբանանի հայ համայնքի ընկերային, ինչպէս նաեւ հայ կրթական հաստատութիւններու կարիքները հոգալու նպատակով: Սոյն դրամահաւաքը արձագանգն էր Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Արամ Ա. կաթողիկոսի համայն հայութեան ուղղուած կոչին:

Հիմնադրամը, հաւատարիմ մնալով իր համահայկական առաքելութեան, ամուր կանգնած է Լիբանանի մէջ գործող հայկական կրթօճախներու եւ լիբանանահայության կողքին: Այս օժանդակութիւնը շարունակական բնոյթ կը կրէ եւ սկիզբ առած է տակաւին դեկտեմբեր 2019-ին, երբ Լիբանանի մէջ խորացաւ տնտեսական ճգնաժամը: Յաջորդ աջակցութիւնը օգոստոս 2020-ի Պէյրութի Նաւահանգիստի աղետալի պայթումէն անմիջապէս ետք հիմնադրամին նախաձեռնած դրամահաւաքն էր: Այնուհետեւ սոյն թուականի ապրիլ ամսուն եւս որոշակի դրամական աջակցութիւն ցուցաբերուեցաւ տեղւոյն հայ կրթական հաստատութիւններուն՝ ընդհանուր առմամբ շուրջ 600.000 ամերիկեան տոլար:

«Հայաստան» համահայկական հիմնադրամը իր երախտիքը կը յայտնէ բոլոր նուիրատուներուն, հիմնադրամի ցանցին, ինչպէս նաեւ Միացեալ Նահանգներու տեղական մարմինն՝ Armenia Fund Inc. կազմակերպութեան՝ լիբանանահայության գոյապահպանման խնդիրներուն արագ արձագանգելու եւ տեղւոյն վրայ դրամահաւաք կազմակերպելու համար: «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամը իր զօրակցութիւնը կը բերէ Լիբանանի անքակտելի մաս հանդիսացող հայ համայնքին՝ յոյս յայտնելով, որ կայունութիւնն ու բարեկեցութիւնը մօտ ապագային կը վերահաստատուին Լիբանանի մէջ:

«Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի առաքելութիւնը համահայկական ցանցային համակարգի ձեւաւորումն է, որուն նպատակը Հայաստանի, Արցախի, ինչպէս նաեւ աշխարհասփիւռ հայկական համայնքներու կամաչափ, կայուն եւ փոխկապակցուած զարգացման ապահովումն է՝ հիմնուելով ընդհանուր ինքնութեան վրայ:

ՄԱՅԱԶԴ

Տիկին Սամարիա Մուրատեան
Տէր եւ տիկին Ալեքսան եւ Դալար Մուրատեան եւ զաւակունք
Օրդ. Իրմա Մուրատեան
Հանգուցեալ Վարդգէս Մուրատեանի ընտանիք (Անգլիա)
Տէր եւ տիկին Պօղոս եւ Շուշանիկ Օֆլազեան եւ ընտանիք (Միացեալ Նահանգներ)
Մուրատեան եւ Սիմոնիտեան ընտանիքներ
Օֆլազեան եւ Աբրահամեան ընտանիքներ
Եւ համայն ազգականներ կը գումեն իրենց ամուսնոյն, հօր, մեծ հօր, հօրեղբօր եւ հարազատին՝

ԻՇԽԱՆ ՍՈՒՐԱՏԵԱՆԻ

մահը, որ պատահեցաւ Հինգշաբթի, 4 Նոյեմբեր 2021-ին:
Յուղարկաւորութեան արարողութիւնը կատարուեցաւ Ուրբաթ, 5 Նոյեմբեր 2021-ին, կէսօրուան ժամը 12.00-ին, Ս. Նշան մայր եկեղեցւոյ մէջ, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը փոխադրուեցաւ Պուրճ Համուտի Ազգային գերեզմանատունը:
Ներկայս ընդունիլ իբրեւ մահազո:
Նկատի ունենալով առողջապահական ներկայ պայմաններու դժուարութիւնները ցաւակցութիւնները, պիտի ընդունուին հեռաձայնային նամակագրութեան, 03-773774 թիւին միջոցով:
Ծանօթ.- Փոխան ծաղկեպսակի նուիրատուութիւնները կատարել Ազգային առաջնորդարանի «Հայ աշակերտ հովանաւորելու» ծրագրին:

Լիբանանեան Լուրեր

Հրաժարիլը Մերժուելէ Ետք Զննարկումներ Պաշտօնանկ Ընելու Մասին

Սկիզբը Էջ 01

Լիբանանի սահմանադրութիւնը բարդ գործողութիւն նախատեսած է Նախարարի մը պաշտօնազրկման մասին: Ըստ 69րդ յօդուածին, Նախարարաց խորհուրդի երկու երրորդի համամտութենէն ետք Նախագահն ու վարչապետը պէտք է ստորագրեն պաշտօնանկութեան հրամանագիրը:

Այսօրուայ տուեալներով սակայն, այնքան ալ դժուար չէ կառավարութեան երկու երրորդի համաձայնութիւնը ձեռք բերելը Նամանաւանդ, որ Նախագահ Աունի կողմը կ'ուզէ կառավարութիւնը պահել, փոխարէնը զոհելով Զորտահին: Ակնկալուածը սցենարը այն է, որ Զորտահիին թիկունք կանգնող Ամալ Շարժումի եւ Հրգայալայի Նախարարները պարզապէս կրնան պոյքթել նման օրակարգով ժողով մը, որ սակայն օրինական կերպով կրնայ գումարուիլ ու պաշտօնազրկել Զորտահին:

Դաւանելով ռամկավար եւ ազատական սկզբունքներ, կը հաւատանք բազմակարծութեան եւ ազատ խօսքի իրաւունքի: Հետեւաբար՝ թերթիս մէջ հրատարակուած գրութիւնները անպայման չեն արտայայտեր խմբագրութեանս տեսակետը: Կամքն անկախ սպորդած վրիպակներու պարագային, կ'ապաւինինք յօդուածագիրներուն եւ մեր ընթերցողներուն ներողամտութեան: